

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 jutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. Lastnik koncesije lista „Edinost“ — Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane zadruge z omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 31-20

Za pol leta 15-60

Za tri mesece 7-80

Za nedeljsko izdajo za celo leto 6-20

za pol leta 3-60

Zvezna armadna poročila.

AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 23. (Kor.) Uradno se razglasi: 23. septembra 1917.

Vzhodno bojišče. — V Bukovini so bili sovražni proizvodni oddelki odbiti. Sicer le neznatno bojno delovanje.

Italijansko bojišče. — Južni del Banjske planote in Sv. Gabrijel sta bila v živahnem topovskem ognju.

Jugovzhodno bojišče. — V ozemlju Skumbija smo pregnali Francoze z ene vršine. Nekemu avstro-ogrskega oddelku se je pod njihovim vodstvom posrečilo prodreti za sovražne črte in razpršiti tamkaj močnejšo sovražno rezervo.

Načelnik generalnega štaba.

NEMSKO.

BEROLIN, 23. (Kor.) Veliki glavni stan. 23. septembra 1917.

Zapadno bojišče. — Armada kraljeviča Ruprehta: Angleski monitor je večeraj jutraj z letalskim opazovanjem obstrleval Ostende. Par granat je padlo na katedralo, kjer je bila jutranja služba boja. 7 Belgijcev je bilo ubitih, 24 teško ranjenih. Ogenj naših obrežnih baterij je pregnal monitor. Na flandrski fronti je bil topovski ogenj po končanju krajevnih jutranjih bojov manjšajoč se silo. Zvečer se je topovsko delovanje severovzhodno Yperna razvilo zopet v bojnajoč ogenj. Sledili so močni delni napadi Angležev na jugovzhodno St. Juliena. Sovražnik je bil potisnjen nazaj. Ponovi ob poplavljenem ognju nobenega pomembnega delovanja. Angleske stotine, ki so pri Monchy, jugovzhodno Arrasa, po močnih ognjenih sukobih prodrele v naše jarkove, so bile po boju iz bližnje vržene zopet nazaj. Pri bojih v sprednjem ozemlju južno ceste Cambrais-Hapaume, kakor tudi ob Sommi in Oisi smo napravili uspehe. — Armada nemškega cesarjeviča: Ob Aisnu, Brimontu in v nekaterih odsekih Sampanje je prišlo od časa do časa do živahnega bojnega delovanja artiljerije. Pri številnih proizvodnih sukobih, ki so ponovno dovedli naše napadne čete za črte francoskih bojnišnih naprav, smo napravili uspehe kljub temu, da je sovražnik skoraj povsod pobegnil. Posledke naših jarkov so na več točkah odbile francoske proizvodnje. Pred Verdunom je nastal popoln ogenj do večje sile. — Nasprotniki so izgubili večeraj 14 letal in en privezal balon. Nadporočnik Berthold je izvojeval 23. zmago, podnadrednik Thom je sestrelil zopet dve sovražni letali.

Vzhodno bojišče. — Fronta princa Leopolda Bav.: V predmestju Jakobova smo v naglo izpraznjenih ruskih postojankah našli obsežne zaloge vojnega materiala. Naše čete so od Livenhofa do Stockmannhova povsod dospete do Dvine. V Pinski so vsled ruskega obstrlevalja nastali požari.

Macedonska fronta. — Ob veliki vročini, do 65° na soncu, so se vršile bojne akcije le zapadno Ohiidskega jezera. Nemške in avstro-ogrske čete so izražale tamkaj Francozom z naskokom višino pri Krčevu.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

BOLGARSKO.

SOFIJA, 22. (Kor.) Generalni štab poročja: Macedonska fronta: Nemške napadne čete so prodrele v sovražne jarkove in privedle s seboj francoske in italijanske ujetnike.

Vesti iz Rusije.

General Dubkone — novi načelnik generalnega štaba.

PETROGRAD, 22. (Kor.) Listi poročajo, da je bil general Dubkone, načelnik generalnega štaba zapadne fronte, imenovan za načelnika generalnega štaba vrhovnega poveljnika.

Število volilcev za ustavodajno skupščino.

PETROGRAD, 23. (Kor.) Minister za notranje stvari je izjavil, da znaša število

volilcev za ustavodajno skupščino 90 milijonov. Stroški volitev bodo znašali 100 milijonov rubljev.

Spor med Kerenskim in Cernovom.

STOCKHOLM, 22. (Kor.) Med Kerenskim in bivšim poljedelskim ministrom Cernovom je prišlo do spora. Slednji očita Kerenskemu kapriciozno nestalno postopanje. — Član ruske delegacije Goldenberg zavzema trditev, da je stockholmska konferenca pokopana. Najbolji vzrok odločitve konference je iskati v ruski revoluciji. Stockholmski organizacijski odbor nadaljuje svoja pripravljala dela. — Tudi delavske organizacije osrednjih vlasti hočejo delovati na svojih kongresih v tem smislu.

Finci za ločitev od Rusije.

STOCKHOLM, 22. (Kor.) »Birževija Viedomosti« poročajo, da nameravajo finski socialisti izdati na Evropo oklic, v katerem bodo zahtevali ločitev Finske od Rusije.

Načela raznih političnih struj v Rusiji.

AMSTERDAM, 22. (Kor.) »Daily Telegraph« poroča iz Petrograda: Ta teden je teden boja med glavnimi strujami revolucije. Boljševiki smatrajo za neobhodno potrebno, da se konča sedanja vojna. Oni so mnenja, da je za nadaljevanje vojne potrebna močna vlada in da je neobhodno potrebno, da bi bila taka vlada protirevolucionarna. Oni zahtevajo socialistično vlado in takojšnje premirje. Nasprotno pa pravijo ekstremisti druge struje, da so delavsko-vojaški sveti spravili državo na rob propada in da ogrožajo stališče Rusije kot velesile. Zato je treba nadaljevati vojno in zopet vzpostaviti red. Toda to se zamore zgoditi le potem diktature. Med temi ekstremnimi skupinami se nahajajo srednje stranke, ki zahtevajo koalicijsko vlado, a so zaenkrat v manjšini. »Daily News« poročajo iz Petrograda: Demokratska konferenca, ki se bo šela v ponedeljek, se bo v slučaju, ako se izreče za koalicijsko vlado, odločila za koalicijski kabinet, za katerega je že sestavljena ministrska lista. Kerenski bi v tem slučaju najbrže odstopil.

Boljševiki proti Kerenskemu.

BERN, 22. (Kor.) »Temps« poroča iz Petrograda: Delavsko-vojaški svet je sklenil, da se za afero Kornilova sestavi poseben preiskovalni odsek. Organi boljševikov so pričeli boj proti Kerenskemu, ki mu očita revolucionarna stranka preveč spravljivo politiko.

Argentinsko-nemški konflikt.

BEROLIN, 23. (Kor.) Wolffov urad poroča: Nemška vlada je argentinskemu poslaniku v odgovor na sporočilo, da nemški poslanik grof Luxburg radi vsebine svojih brzojav ni več persona grata, izjavila, da jako obžaluje dogodek. V dobitnih brzojavkah izraženo naziranje grofa Luxburga da je le njegovo osebno mnenje, ki ni na sklepe in obljube nemške vlade čisto nič vplivalo.

Ogrska in vprašanje Dalmacije.

BUDIMPEŠTA, 23. (Kor.) Listi objavljajo ugotovitve ogrskega ministrskega predsednika dr. Wekerla glede napadnih razlag, ki jih je pasus o Dalmaciji v njegovem programnem govoru povzročil v raznih avstrijskih krogih. Poudarja se, da pač že ogrski in hrvaški zakoni zajemajo pravno pravico Ogrske na Hrvatsko; saj je vsebovana tudi v samem stavu in v kroničveni prisegi. Ministrski predsednik je s svojo izjavo napram dalekosežnejšim jugoslovanskim zahtevam opozoril na zakonito podlago ter je s tem dalekosežnejšim jugoslovanskim zahtevam postavil mejo tudi glede avstrijskih ozemelj ter Bosne in Hercegovine. To vprašanje se je pojavilo tudi sivočasno, ko je bil avstrijski ministrski predsednik baron Beck, ki je izjavil pred parlamentom, da ni mogoča nobena izprememba avstrijskih državnih ozemelj brez sodelovanja avstrijske legistative, niti glede Dalmacije niti glede kakega drugega ozemlja.

gled izdal njegove misli, je poslušal navidezno hladnokrvno in mirno.

Pri zadnjih Lozerilovih besedah se je Brichet s smehom, ki je bil pregleden, da bi bil pristen, naslonil vznak v naslanjaj in vzkliznil.

— Ali, dragi moj, kako vendar prihajate do čudne misli, da sem mesečen?

De Lozeril se ni dal premočiti po tem prisiljenem smehu in le z vso silo priboril mirnosti.

— Aha, premetenega hočeš igrati; toda tebi bom še kos, — je dejal sam pri sebi, glasno pa je odgovoril:

— Kako! Vi da niste mesečen, dragi prijatelj? Torej še bolje, še bolj! Ta pomisel me je bolela; toda potem pa mi pojasnite, čemu ste sredi noči v tej obleki, ki prav nič ne pristaja vašemu navadnemu načinu življenja, v škornjih in z ostrogami nameravali oditi na izprehod, z bučnim in brbumom, katerega s te tako skrbno nabil?

Z vidnim nemirom je Brichet sledil naštevavanju vseh teh podrobnosti. Očividno

ga je pomirjalo, da Lozeril ni omenil listnice, in odgovoril je precej osorno:

— Ali sem morala pod varštvom? Ali nisam prala na steno, kar bičem, ne da bi vpraševal koga?

— Hm, hm! Ta odgovor ni napačen, na mojo vero! — je dejal Lozeril porogljivo.

— Bal sem se že, da mi boste hoteli navesti, da ste takole v škornjih, z ostrogami na njih in pištolama v rokah hotel iti k svojememu notariju, da mu poneseš nekaj . . . tole, kar imate tule pod suknjo.

Pri teh besedah je de Lozeril, kakor že prej, potkal Bricheta po prsih, in ta se je hitro umeknil, kot bi hotel preprečiti, da bi Lozeril čutil listnico skozi suknjo.

— De Lozeril se je zakrohotal.

— Ha, ha! Zdi se mi, da ste zelo občutljivi na tem kraju; kajti ko sem si prej dovolil isto kretnjo, je učinkovala tako zelo na vas, da ste mi, če se spominjam prav, stavlili zelo ugoden predlog. Saj se ga še spominjate?

Brichet je molčal.

— Ali da, saj res, — je nadaljeval de

ga je pomirjalo, da Lozeril ni omenil listnice, in odgovoril je precej osorno:

— Ali sem morala pod varštvom? Ali nisam prala na steno, kar bičem, ne da bi vpraševal koga?

— Hm, hm! Ta odgovor ni napačen, na mojo vero! — je dejal Lozeril porogljivo.

— Bal sem se že, da mi boste hoteli navesti, da ste takole v škornjih, z ostrogami na njih in pištolama v rokah hotel iti k svojememu notariju, da mu poneseš nekaj . . . tole, kar imate tule pod suknjo.

Pri teh besedah je de Lozeril, kakor že prej, potkal Bricheta po prsih, in ta se je hitro umeknil, kot bi hotel preprečiti, da bi Lozeril čutil listnico skozi suknjo.

— De Lozeril se je zakrohotal.

— Ha, ha! Zdi se mi, da ste zelo občutljivi na tem kraju; kajti ko sem si prej dovolil isto kretnjo, je učinkovala tako zelo na vas, da ste mi, če se spominjam prav, stavlili zelo ugoden predlog. Saj se ga še spominjate?

Brichet je molčal.

— Ali da, saj res, — je nadaljeval de

EDINOST

Naši državni dolгови in kdo jih plača.

(Članek izven uredništva.)

Pred kratkim sem podal finančno sliko naše države v primeri z letnim proračunom in — primanjkljajem čez 3 milijarde.

Pred kratkim pa je izšla na Dunaju interesantna brošura, ki nam prvič pokazuje celoten finančni položaj te države. Spisal jo je predsednik društva »Monarchische Liga« s čudnim imenom Blagorod Vusio Makaranin, ki je duhovnik in pisatelj neštetih spisov finančne vsebine. — Na uvodnem mestu je tiskano pismo na samega cesarja; v tem pokazuje na veliko nevarnost — največjega sovražnika države, in pokazuje pot, kako bi ga bilo možno premagati. Dosedanji sistem zadolževanja, pravi v tem pismu, je popolnoma napačen (vollkommen falsch); rešitev more prinesiti le — njegov predlog, ako se bo mogel izvršiti.

Ta brošura je važna pred vsem radi jasne slike, kakošna je celotno finančno stanje države. Prvič smo čitali vsa ta števila na kupu v tej brošuri. Dolež nam je bila resnica skrbno zapečatena knjiga. — Ogledimo si najprej ta števila!

Po sporočilu kontrolne komisije za državne dolgeve nas je stala vojna v prvih 29 mesecih 31.389.029.316 kron, ki zahtevajo 1.314.135.971 kron letnih obresti. — Ako prištejemo prejšnji dolg države, dobimo svoto 44.226.919.544 kron in letne obresti 1.763.231.684 kron.

Toda po dosedanjih izdatkih sodeč in upoštevaje rastoče cene, prihaja do zaključka, da bi znašali vojni troški do konca t. l. najmanj 44 milijard, — ali najbrže 50 milijard. In kdaj konča vojna? Kako visoko bodo še rasti ti dolгови? Koliko vojni posojil bo še treba razpisati?

Ako se pa vojna konča brez — odkodnin, tedaj bo treba prišteti še najmanj 20 milijard za: pokojnine invalidom, udove in sirote, obnovitev poškodovanih krajev, izgube vsled znižanja valute, podpore kmetijstvu, obrti in trgovini, paroplovstvu itd. itd. Tako bi imeli 64-70 milijard že zdaj brez starega dolga skoro 13 milijard. — Ako pa računamo, da imetje pridobivajo ljudje s svojimi rokami in svojim umom, moramo došteti še škodo v milijonih mrtvih in poabljenih in v ogromnem zmanjšanju porodov.

Za obrestovanje že dosedanjega dolga in običajne potrebe države bi bilo torej treba dosedanj letni proračun — podvojiti in bi že presegal — 6 milijard. Tako breme pa bi mogla nositi država, ako bi znašalo njeno racionalno imetje vsaj 150 milijard; ali učenjak dr. Feller ga računa v Avstriji le na 85 milijard (na Ogrskem 42), skupaj v vsej monarhiji 127 milijard, — dočim stoji nasproti temu 138 milijard bremen. . . . ako vojna konča letos!

Na to vprašuje pisatelj: Ali bi mogla država vzdržati ta bremena? Ali bo možno produktivnost v državi — potrojiti? Ali bogataši ostanejo doma in naložijo tu svoje kapitalne?

Pisatelj meni, da smo veliko bogatejši, nego si sami mislimo. To so dokazala tudi dosedanja vojna posojila, in sicer ne po pozitivni, marveč po negativni strani, t. j. ogromno bogastvo tisti v tistih masah, ki doslej niso še — nič podpisale vojnih posojil. Na Nemškem je podpisalo 2.406.118 oseb zneske do 200 mark, pri nas le nekako 150.000 zneske do 200 kron; na Nemškem je podpisal že vsak 12. državljani vojno posojilo, pri nas šele vsak 64-ti, — a še ti so storili to »ad usum Delphinia«.

Ako bi torej mogli pri nas mesto 3% prebivalstva spraviti jih 80-90%, da podpisajo posojilo, bi mogli dobiti trikrat več milijard na razpolago.

Vsa naša finančna moč tiči torej v najširših ljudskih masah, katere je treba vpreči v finančni voz države na način, da se . . . rade udeležijo takega ogromnega podjetja. In tak način, zelo ničaven in

vabljen za vse ljudske mase, nam je pisatelj razložil; oziroma: razložil ga je cesarja in državnemu zboru.

Sključuje se že na dejstvo, da so banke ponudile državi posojilo do 40 milijard z obrestno mero le po — 12%, kar je skoro petkrat manj obresti, nego plačuje država od sedanjih vojnih posojil. Banke bi namreč prišle na drug način na svoj račun. Plačali bi nevede tisti, ki bi kupovali to zadenevne papirje, posebno v obročnem vplačevanju. — Zakaj niso bivši finančni ministri dr. Engel, dr. Leth in Marek sprejeli te ponudbe, pravi, bi vedele najboljše neke . . . banke in multimilionarji, ki so »zaslužili« 20-40% (po dokazu v »Reichspositi« celo do 80%)!

Pisatelj predlaga torej, najeti je veliko posojilo 40, 60 ali tudi 80 milijard na ta način, da se pritegne v to akcijo do 90% vsega prebivalstva, ki vsak po svojem imetju in po svoji pridobitveni moči kupi na obroke te nove papirje.

To posojilo bi bilo izdano v obliki največje loterije, ki je kdaj razburjala srečolovce; poleg tega bi bila tu vmes še — patrijiotična dolžnost in zavest — sebojohrane. — Posojilo bi se razdelilo n. pr. v skupinah po 20 milijard, za katere bi pa izdala pošna hranilnica za 200 milijonov »vojnih not« po 100 kron. — Te note bi bile obenem srečke, ki bi se zrebale po 4-krat na leto. Vsaka 10. srečka bi zadela že en dobiček od 1.500.000 do 200 kron. Dobitkov bi bilo vsako leto za 400 milj. kron (v gotovini izplačanih 300.000 milj.)

V 25 letih bi država torej izplačala dobitkov 7.500.000.000 kron, a 18 milijard za ostalih 180 milijonov srečk, ki bi bile izzrebane samo po nominalni vrednosti. (Srečka ali »vojna nota«, ki je bila izzrebana le za nominalno vrednost, se sicer izplača v običajni valuti, a igra dalje pri vseh nadaljnjih zrebanjih.)

Ker pa raste vrednost preostalih srečk po vsakem zrebanju, kajti dobitkov bi bilo vedno enako po 800.000 v skupni vrednosti 400 (300) milij. kron, dočim bi bilo srečk čedalje manj, bi cena srečkmanj rastle. Že po petih letih bi mogle poskočiti na 150 kron, v 10 letih na 200 kron. Za zgled podaja srečke Rdečega križa, kjer prihaja šele na 551 srečk en dobiček, pa stanejo te srečke danes 50 kron mesto prvotnih 20.

Zato pa bi tudi te »vojne note« našle pot v inozemstvo, kjer bi imele še večji kredit, nego zlato in bi torej — popravile vrednost naše valute!!

Zaradi zanimivosti, naj podam načrt zrebanja. — Trikrat na leto bi bilo tako zrebanje (prvih 10 let le zrebanje dobitkov, amortizovanje bi se začelo zrebatil šele po 15. letih):

1 dobiček po 1.000.000 K to je K 1.000.000

5 500.000 2.500.000

14 200.000 2.800.000

80 100.000 8.000.000

200 50.000 10.000.000

300 20.000 6.000.000

400 10.000 4.000.000

1.000 5.000 5.000.000

2.000 1.000 4.200.000

5.000 500 2.500.000

10.000 400 11.000.000

20.000 300 6.000.000

120.000 200 24.000.000

180.000 dobiček po K 80.000.000

480.000 (trikrat) 240.000.000

Cetrto zrebanje bi bilo še lepše:

1 dobiček po 1.500.000 K to je K 1.500.000

5 600.000 3.000.000

14 250.000 3.500.000

80 150.000 12.000.000

200 80.000 16.000.000

300 40.000 12.000.000

400 20.000 8.000.000

1.000 10.000 8.000.000

2.000 5.000 8.000.000

5.000 2.000 12.000.000

10.000 1.000 8.000.000

20.000 500 12.000.000

120.000 300 48.000.000

180.000 dobiček po K 160.000.000

480.000 po (prva tri zrebanja) 240.000.000

800.000 dobitkov na leto to je K 40.000.000

ki bi se izplačali s 25% davkom v skupnem znesku 300 milijonov kron.

Tako zrebanje bi bilo seveda ogromna vaba, ako bi bilo to — izvršljivo.

Vplačevanje na te »vojne note, ali srečke bi se vršilo mesečno po 1 ali 2 kroni

Lozeril: — čisto sem pozabil, da ste me prosili potrpljenja za svoj pomanjkljivi spomin. Torej počakajte, pomagam vam, da ga osvežim. Ko sem se prej hotel dotekniti vaših prsi . . . tu, na temle mestu, kjer vas mora vsekaror zelo boleti, ker ste tako zelo zatekel . . . ste zaklical, spominjam se, kakor rečeno, popolnoma dobro — vsak pol! Ali se spominjate sedaj?

Brichet je molčal tudi sedaj.

— Govorite vendar, častiti gospod; rad bi videl, da mi potrdite te dobrotne besede, — je šilil porogljivo de Lozeril.

— Jaz ne vem ničesar! — je zaškrtal Brichet.

— Kaj? Kako? Pa ste res videli resno bojan, dobri moj gospod Brichet. Očividno vas tiči ta ozka suknja. Dajte, da se čijte se vendar. Čakajte, pomagam vam.

Ko je Brichet videl sedaj, da je de Lozeril vstal in stopal proti njemu, je krčevito prižgal roke na prsih in vzkliznil:

— Priznavam! Priznavam!

— Kaj priznavate, dragi moj? — je

vsako, torej v 103, ali 54 tednih. — Nadplačilo 8 kron bi dalo bankam pri vsakih 20 milijardah 1600 milj. kron dobička. (Torej zelo mikavno delo za — banke!)

Pisatelj trdi, da bi banke takoj kupile 170 milijonov teh srečk. (Tako je baže 5 največjih dunajskih bank izračunalo!)

— Za 40 milijard teh srečk bi se prodalo v 3 letih.

Država bi od prvih 5 vojnih posojil takoj zamenjala 18 milijard za te note in bi prihranila na leto obresti za — 700 milj. kron, od katerih torej izplača 300 milj. za dobičke in 4

vzel pouk na dveh šolah. Kako in kje vse je angažirano delo učitelje in kakšno iz uspehi tega dela, to je deloma razvidno iz sprotnih poročil v našem glasilu, a tega ne more povedati kratka beseda. Mnogo tega dela je dovršenega po uradnih navodilih, a največ dobrotvornosti je naše učitelstvo izvršilo po lastnih iniciativah. Premnogo je krajev in občin po vsem našem ozemlju, kjer je učiteljsko ljudstvo vse — tako ob svojem delu v šoli, kakor ob svojem delu zunaj šole. Oče, mati, župan, svetovalec, tolažnik, rednik, dopisnik, zaveznik in zagovornik — vse to je danes naš učiteljski svet. Ljudstvo, ko je sam dostikrat najbolj potreben vsega tega, kar daje drugim. Ni med nami nikogar, ki bi si v teh hudih časih pritisnil na čelo pečat individualnega egoizma!

Da je tako vsestransko dela naporno in izčrpilivo, je toliko bolj umljivo, ker ni materialnih sredstev, da bi si mogli z nabavo najpotrebnejših življenjskih potrebščin nadomeščati izrabljenih fizičnih moči. Zato naše telesne sile pešajo in se izrabljajo v službi svojemu narodu.

Moralne nepravilnosti — da se najmlajše razumijo — so ležale v tem, da so nas tujci po srcu in krvi, pa tudi naši ljudje krivo in namenoma napačno sodili, ojavili in natočevali ter s tem posameznikom in njih rodovinarjem povzročali nedopovedljive duševne muke, hišne preiskave, službene premeščenja, preiskovalne zapore in materialne škode. Strasti nacionalnega in političnega nasprotstva so uganjale nasproti našemu učitelstvu pravcarce orgije. Najresnejši in najstrašnejši čas, kar jih pominj svetovna zgodovina, je zbudil toliko podlosti in sovražnosti, da prekipevala človeku mirna misel v bolest in odpor krivično sojene in krizane resnice! Mehkejšim naturam ostanejo sledovi prebitega trpljenja vedno začrtani v duši; močnejše osebnosti so dobile v duševnih bolečinah izvor novim dejanjem v korist stanu, solistvu in narodu, kakor to zahteva maščevanje kulturnega človeka!

Premnogo je slučajev, ko so naše tovariše in tovarišice hitro izpuštili iz preiskovalnih zaporov, ko se do obravnave ni prišlo, ker je bila njih nedolžnost takoj izpricana. Vendar so bili tudi taki nedolžniki od šolske oblasti disciplinirani — zaradi nekrivde, kar se ne sklada s čuvstvom pravičnosti.

Kar je zagrešila zloba in strast, to je moralno popravila dokazana nekrivda, in to v še večji meri popravi pravičnejša bodočnost, ki je ne bo skrunjalo razdivjano strankarstvo ali nacionalno maščevanje, temveč ki bo sodila po pravici in resnici! Komur pa je sila razmer zlomila vse duševne sile in mu namesto energije vrгла seme uničujoče resignacije — tega osvetlomi mi, kolikor nas še ostane, s podvojenim delom v prid o svobođenemu svojemu stanu.

Kolikor naših učiteljev je bilo pozvanih pod orožje, so vsi do z dnega storiili svojo dolžnost, kamorkoli jim je velevalo povelje. O tem govore priznanja in pohvale višjih in najvišjih vojaških poveljstev. Glede oproščanja naših učiteljev zaradi nenadomestljivosti od vojaške službe je opažati v raznih krajih različne tendence. Nekod so oproščeni mlajši in morajo služiti starejši, drugod je več učiteljev doma nego v vojaški službi, ker je oproščanje predlagajoča šolska oblast mnenja, da učitelje, ki za ironično službo niso sposobni, več koristi domačem kraju in domači šoli, nego bi koristili v vojaški pisarnici, ali v kaki drugi slabi vojaški službi. Drugod pa je zopet odstotek oproščencev silno majhen, ali ga pa sploh ni, kar je posebno kvarno za enoraznec, koder bi že po zakonu morale služiti le moške učne osebe.

Naši učitelji vojaški služijo v najrazličnejših vojaških službah in na vseh frontah v raznih stopnjah podčastnikov in častnikov, mnogi od njih odlični z odlikovanji, mnogi od njih z živim zanimanjem za delo in življenje med nami doma, mnogi od njih s trajnimi pismenimi stiki s tovariši in našimi časopisi — ostali so v ognju in pod mečem, zroč smrti v obraz, še vedno naši dobri in zvesti tovariši, naši vrli učitelji! Ko se vrnejo, odlože orožje in smrti in si zopet opasejo orožje duha — svoj pridejo med svoje! Nekateri pa so se že odločili, da ostanejo tudi po vojni vojaški.

Mnogi pa so žrtvovali največ! To so oni, ki jih je v cvetju let in v kipeči sili telesnih moči podrla sovražniško orožje, ali jih je uničila bolezen. Ti so darovali svoj največji kapital — življe je svoje! Tudi tako nastale vrzeli v svojih vrstah bomo morali mi, kolikor nas uka da dobo miru, nadomestiti s podvojenim delom in z naraščanjem, ki je v stanovski zavednosti utrjen in strokovno izobražen.

O vsem delu našega učiteljskega, kolikor in kakor ga je izvršilo v dobi vojne doma ali v vojaški službi, bo mogoče natančno poročati šele po vojni na podlagi statistike, ki jo izvedemo potem svojih organizacij ob pravem času.

Iz vsega povedanega je razvidno, da stoji danes naše učitelstvo na meji razdobja. Pogled nazaj nam zbujajo ponos poštenega in resnega dela; današnji naš položaj je malo vabljiv, a je dokaz, koliko moči rodi volja, ki hoče sedanjosti pomagati preko vseh težav in zaprek do zmoglosti in obvladanja razmer; naprej nam pa gledajo oči v zavesti, da nam bodočnost pripravi častno mesto med kulturnimi delavci našega jugoslovanskega naroda!

Na vse strani razglašamo tudi mi, ki smo se združili v naši Zavezi, v smislu besed italijanskega socialista Turattija izpoved svojega bodočega dela: „Pridržujemo si pravico, delati za narod po svoje, po svojem najboljšem prepričanju in po svojih najboljših močeh!“

Vodstvo Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljskega

V Ljubljani dne 10. septembra 1917.

Predsednik: tajnik: L. Javnc Vil. Rus.

Aporovizadilske stvari.

Razdeljevanje izkaznic za sladkor, kavno zmes in mlo.

Jutri, v torek, 25. t. m., se prične razdeljevanje sladkornih izkaznic za mesec oktober t. l. ter izkaznic za mlo, veljavnih do konca meseca novembra t. l. Ob enem se izdajo tudi izkaznice za kavno zmes, veljavne od 30. septembra do vstetega 24. novembra t. l.

Izkaznice se bodo dobivale v uradih krušnih komisij tekom uradnih ur (9 do 12) od torka, 25. t. m., dalje do vstete sobote, 29. t. m. — Strankam se priporoča, da se pri prejemu izkaznic prepričajo, če so jih dobile zadostno število.

Domače vesti.

Šolska refekcija. Danes med 2 in 3 pop. se imajo, kakor že javljeno, zglasiti v svrhu revizije prijav za šolsko refekcijo učenci okoliških šol in sicer v refektorijih v Škedenju, na Vrdu, v Rojani in v Barokovljah. Jutri, v torek, se morajo zglasiti učenci. — K zglasitvi je prinesli zadnje šolsko spravevalo in krstni list. — Kdor se ne zgasi, ne dobi nove izkaznice, brez katere ne bo nihče pripuščen k refekciji.

V zasedenem ozemlju Srbije se s dne 1. septembra 1917. otvorili za zasebni poštni promet c. in kr. etapni poštni uradi II. razreda Kamenica (okrožje Valjevo), Velika Plana in Veliko Orašje. Na imenovane urade se smejo pošiljati: poštne dopisnice, pisma, tiskovine (časniki), blagovni vzorci in zavrtki brez označene vrednosti v najvišji teži do 5 kg; od teh uradov: poštne dop., odprta pisma, tiskovine (časniki) in blagovni vzorci. Ti novi etapni poštni uradi poslujejo glede prej omenjenih dopustnih pošilk kot vojno-poštni uradi za tamošnje čete, poveljstva, oblasil in zavode.

Iz ruskega ujetništva sta se zglasila Ivan Savrin iz Sv. Lovrenca pri Neblem-Biljana (Krmim) in Peter Ambrožič iz Zagrada pri Zdravščini. Nimata nobenega glasu od svojcev. Naslov: Stancija Juzovo, Jekaterinoslavskaja gubernija, Aleksander Runih št. 35.

Slovenska obrtna in trgovska nadaljevalna šola v Trstu, ul. Stigovna 21. l. Vpisovanje se vrši od danes naprej vsak dan do sobote, dne 29. t. m. v konferenčni sobi »Slovenske trgovske šole« od 6—8 uer zvečer. Vpisnina znaša 2 K. Učenci morajo prinesiti s seboj izpustnico ljudske šole, oziroma zadnji »Izkaz obrtne nadaljevalne šole«. V vse oddelke šole se sprejemajo tudi deklice pod istimi pogoji, kakor dečki. Reden pouk se prične 1. oktobra. V »Slovensko obrtno in trgovsko nadaljevalno šolo« v Trstu so po § 99 b obrtne reda in glasom odloka c. kr. namestništva z dne 25. oktobra 1912. št. G. III. 1334/7—T8, dolžni hoditi vsi obrtni in trgovski vajenci iz Trsta in okolice, ki ne obiskujejo italijanske šole te vrste in še niso uspešno dovršili obrtne nadaljevalne pouka. Po § 100 obrtne reda je vsakemu mojstru v dolžnosti, da tistim učencem, ki še niso uspešno dovršili obrtne nadaljevalne ali katerega drugega pouka enake vrednosti, dovolijo potreben čas za obiskovanje obrtne nadaljevalne šole. Ako vajenci v šolo nehoje hoditi, jih mora prisiliti k temu ter gledati na to, da šolo vedno redno obiskujejo, sicer ga zadene kazen od 5—200 K in se mu slednjič odvzame pravica, učiti vajence. Vodstvo.

Mestna zastavilnica. Jutri, v torek, 25. t. m., od 9 in pol pop. do 1 pop. in od 3 in pol do 6 pop. se bodo prodajale na dražbi dragocenosti serije 139, zastavljene meseca aprila 1916 na rumene listke, in sicer od št. 17.301 do št. 21.600.

Iz Tomaja. V tomajski občini so nadalje podpisali VI. vojno posojilo v zvezi z vojnim zavarovanjem: po 2000 K: Gorup Jožef, Gorup Jožef, Cefuta Judita, Macarol Marija, Starc Anton; po 1000 K: Kobal Anton, Vitez Amalija, Vitez Zofija, Vitez Marija, Vitez Marija, Vitez Jožeta, Macarol Marija, Zabrc Antonija, Macarol Amalija, Orel Augustin, Cufuta Viktorija, Ferlola Andrej, Turk Miroslav, Turk Marija, Škerlj Andrej, Filipčič Fran, Filipčič Helena, Vitez Ivana, Gulič Kristina, Grahur Albina, Miklavc Marija, Miklavc Jožeta, Trampus Peter, Trampus Karolina, Antonič Fran, Triglav Elizabeta, Bizjak Marija, Trampus Karolina, Trampus Karolina, Miklavc Marija, Miklavc Jožeta, Triglav Elizabeta, Bizjak Marija, Antonič Fran, Grahur Albina, Požar Marija, Rože Peter, Kuret Alojzij, Kuret Alojzij, Rože Marija, Požar Marija, Kuret Amalija, Živec Rozalija, Živec Jožeta, Lah Franciska, Orel Leopold, Orel Marija, Zidar Franja, Macarol Marija, Macarol Alojzij, Gomezelj Henrik.

Kdor ima številke »Edinosti« od 7. 10. junija in 13. julija 1912; 12. avgusta in 11. oktobra 1913, naj jih prinese ali pošlje na šemu Inzeratnem oddelku, (ul. S. Francesco d'Assisi št. 20, pritličje) proti primerni nagradi.

DAROVIL

Darovi, došli vladnemu komisariju. Tvrdka Mih. Truden K 50 za vdove in sirote padlih Trčkanov. Trž. čistilnica mineralnega olja K 50 v korist okrepčevalnic za ranjence s soške fronte.

Za branitelje soške fronte je daroval Rojanski Sokol 94 K kot čisti polovljen prispevek zadnje veselice. Vrlemu rojanskemu Sokolu, ki se ob vsaki priliki spominja naših borečih se in trpečih sivih solov, najtoplejša hvala!

Za naše hrabre branitelje so darovali: gca. Marovt Anica časopise, gca. Polonica Trebec časopise, gca. Perić časopise, g. Prelec 2 knjigi, ga. Stantič, veliko množino knjig, Marijina družba v mestu: 7 blazin s prevlakami, krasno mašno knji-

žico v poljskem jeziku, ga. Mozetič (Mlekarna Hrušica) veliko množino obveznih krp.

Prostovoljni prispevki za vdovski in sirotilski sklad pri c. kr. črnovojniškem okrajnem poveljstvu št. 27 v Ljubljani. Glasom poročila upravnega odbora dospeli so temu skladu sledeči denarni doneski: XVI. izkaz: Pisarniško osebje črnovojniškega poveljstva št. 27, Ljubljana K 36-90, črnovojniški železnico čuvajoči častniški oddelk, Sv. Peter na Krasu K 58-16, Josip Bartoli, medik. akcesist in Ivan Orazič, poročnik, po K 10, Roza Kavčič, soproga dvornega svetnika, Ljubljana, 20, Dr. Martin Traver, višje sodnje svetnik, Ljubljana K 10, Robert Kollmann, trgovec, Ljubljana K 500, Franc Šaler, finančne strože respicijent, Metlika, K 2, Dr. Oton Fetič - Frankheim, odvetnik, Ljubljana, K 20.

Iz španske Amerike.

In četudi je bil nižji del ljudstva večinoma religiozen, toda neveden, zelo surov in poldivji, so pa bili srednji in višji sloji brezdvomno svobodnomiselni. S pravim obojevanjem položaja in s pametnim uporabljanjem razmer, s pametnejšim in prizanašajočim postopanjem in s pravilnejšim ravnanjem s strankami, bi se bile morda uresničile njegove sanje, namreč stalna ohranitev novoustanovljene zveze južnoamerikanskih držav, vsaj, kar se tiče severnih in srednjih držav, ker Argentina in Čile sta vodila osvoboditelno vojno na lastno pest pod vodstvom slavnega generala San Martina. Te dve državi sta sploh ostro nasprotovali Bolivarjevi državni tvorbi in sta tudi radi tega tajno podpirale federalistično stranko.

Cim je dal Bolivar vladi konservativno-klerikalno smer, si je odtujil vse odkrite republike, federaliste, centraliste in inteligenco sploh. Za nje ni bil več čist, nesebičen domoljub. V njih očeh je veljala zveza s stranko, ki je še vedno tajno simpatizirala s Španjko, kot izdajstvo na domovini. Ne da bi hoteli tajiti njegove neprecenljive zasluge za skupno stvar domovine, ostaja vendar značilno, da je bil škoj v Sv. Marti (Venezuela) njegov najintimnejši prijatelj; visoka duhovščina pa je bila še vedno udana Špancem in večinoma sestavljena iz Špancev sploh. To dejstvo opravičuje deloma tudi postopanje federalistične stranke, ki je delovala na padcu Bolivarja in ga javno obdolževala stremjenja po samovladu in ga celo označilo kot pristaša Španske, in to tembol, ker je bil Bolivar vzgojen v Madridu, ker je bil nečak španskega markiza de Palacios, njegova soproga pa je bila hči španskega markiza de Ustariz; je bil s tem torej v ozki zvezi s španskim plemstvom. Izključeno je seveda, da bi bil Bolivar v kakršnjem si bodi razmerju ali sporazumu s Španjko, ampak da njegovi nazori o svobodni ljudovladu niso bili tako odkritosrčni naravi kakor oni Washingtonovi, in da je stremel po samovladu, si že lahko mislimo, — saj je rad sprejemal ponujeno mu diktatorstvo, in v Peru se je dal voliti za dosmrtnega predsednika. Če pa je diktatura nezdržljiva z republikanskimi nazori, pa je dosmrtno predsedništvo enako monarhiji. Vemo že iz zgodovine, kam je dovel Napoleonov dosmrtni konzulat in dosmrtno predsedstvo Napoleona III. Bolivar sam je nekaj časa študiral v Parizu, in Las Cases pravi, da je prvi Napoleon napravil nanj globok utis. Toda, ne glede na to, da je oseba Napoleonova na vse sodobnike napravljala velik utis, prihaja pri Bolivarju v poštev še lahko razburiliva, tuji elementom lahko dostopna romanska narodna lastnost. Primer velikega vojaškega cesarja, ki je po lastni moči prišel do prestola, je gotovo zadet pri Bolivarju: ta je bil namreč vsaj ravnotako častihlepen in vladeželjen, kakor Napoleon.

Morda je mislil, da bo napram svojim rojakom z lahkoto igral tako vlogo, kakor Napoleon napram Francozom, tembol, ker južni Amerikanci, večinoma kot novoprisedelci v političnem življenju, gotovo niso bili zreli za čisto ljudsko vladno. Bolivar pa je pozabil vpoštevati razdaljo med sabo in Napoleonom. Da se more igrati vlogo Napoleona, v to je potrebna slepa udana armada. Da si pa kdo tako armado dobi, mora imeti ne le tiste izredne moralne lastnosti in duševne sile prvega francoskega cesarja, temveč tudi njegov edini vojskovodski talent, in ne sme imeti nobenih tekmecev. Bolivar je sicer imel veliko odličnosti, delavnosti, osebnega poguma in vztrajnosti, kakor tudi duševne velikosti, lastnosti, ki so potrebne, da se more izvršiti delo, kakoršno je izvršil Bolivar. Toda ni imel Napoleono-ve vseobsegajočega znanja in vsepremagujoče moči njegove osebnosti. Bolivar je bil sicer tudi ženjal, celo izredno ženjaljen človek, toda ne ženji. In kar je glavno: imel je več tekmecev, in to izključuje vsako brezpogojno udanost armade pod enim človekom. Niti potem, ko je postal glavni poveljnik vse insurrekcijske armade, in vključil velikim zmagam, ni bil Bolivar edini zmagovalni vojskovodja upornikov. Tako je bil njegov podpoveljnik general Paez, pokristijanjen Indijanec, mož velike nadarjenosti in neizčrpiljive delavnosti; kot vodja divjih konjeniških venezolanskih čet, brez pretiravanja, gotovo enakovreden Muratu Napoleonove cesarske dobe; in večkrat je tudi pravočasno rešil kako bitko, ki jo je Bolivar že izgubil. Razume se, da je Paez, kot Indijanec, imel na špansko govoreče Indijance in Mestice, ki so Bolivarja kot čistega Kreola raje sovražili nego ljubili, večji upliv, nego glavni poveljnik sam. Tako je bil general Sucre (bivši španski oficir) tudi podpoveljnik, znan po svoji znameniti zmagi pri Ayacucho, pri mnogih

strokovnjakih na boljšem vojaškem glasu, nego Bolivar sam; dočim pa se je Sucre nesebično popolnoma posvetil domovini, in se je v korist skupne stvari držal navodil Bolivarjevih, je Paez s svojim samosvojem, sovražnim postopanjem in z neubogljivostjo, delal glavnemu poveljniku nemalo poteškoč, ker je bil nevoščljiv in ljubosumen na visoko moč diktatorjevo. Las Cases, sodobnik Bolivara, znameniti zgodovinar in zemljepisec, ki je delil usodo izgnanstva z Napoleonom I. na Sv. Heleni, skuša najbolj izkazovati Bolivarjevo protivnost proti samovladu s tem, da je Bolivar v zgodovinskem znamenitem zasedanju narodnega kongresa v Kukuti dne 30. 8. 1821 položil predsedstvo v z besedami: »Ako bi hotel suvereni kongres vztrajati pri svoji zahtevi, naj jaz še v nadalje nosim predsedniško čast, bi se moral jaz v tem slučaju odreči naslova, zame predragega, kolumbijskega državljanca. — Prisiljen bi bil zapustiti domovino, da bi mogel kje drugje neodvisno živeti.« Narod pa da ga je burno zahteval in udal da se je le splošni želji. S tem pa nikakor ni dokazana morda njegova skromnost in odkritosrčnost. Zdi se nasprotno: da se je hotel z gori navedeno, lepo in visokodonečo izjavo indirektno sklicevati in apelirati na ljudstvo, ki, omamljeno po Bolivarjevi veliki govorniški zmoglosti, seveda ni hotelo pogrešati svojega ljubljence. Najprej je zatrljivo emfatično, da zopetno prevzete predsedstva vsebuje odgovod osebne državljanske neodvisnosti, potem pa se je ukljub temu udal vseobčni ljudski volji in prevzel, ne samo predsedstvo, ampak celo dosmrtno diktatorstvo?!

(Nadaljevanje v prihodnji ned. št.)

MALI OGLASI

se računajo po 4 stot. besedo. Mastne tiskane besede se računajo enkrat več. — Najmanjša pristojbina znaša 40 statink.

Vrtnarjem in kmetovalcem naznanjam, da imam na prodaj tudi letos veliko množino sadik bele in rdeče čebele. — Ante Aljinović, sv. Ivan ulica Bradezija št. 942 (3-92)

Sode vinske kupujem, plačam v soke cene. — Bolle, gostilna, Rojan 2. 1461

Kose gumij s platnom ali brez, vrvi, stare spodnje jopice, obleke in curje kupujem in plačam drago. — Grassi, ulica Olmo št. 6. 1461

Rislo vodo, vino in sadjevec razpoloža A. Oset, p. Guštanj, Korosko. Kupujem tudi steklenice, zamaške in sode 3088

Na hrano in stanovanje sprejemam štiri d. jako po zmerni ceni A. Drulovka, Scala Santa 263. 1450

Fotograf Anton Jerič postavlja v svojem ateljeju v Trstu, Vile delle Poste št. 10. 407

Kupujem curje, volane in bombazeve odjele bombazežno, vrvi vsake množine ter jih plačujem najbolje. Depiceolzano, ulica Turo 6. 1468

V Barokovljah se proja zemljišče obstoječe iz 1000 klaftrov. Naslov pove Ins. odd. Edinosti. 1472

Sode vinske v dobrem stanu kupujem v vsaki množini. Kuret Settefontane 1.

Dražba lova.

Dne 25. septembra t. l. se odda v našem lov vseh d. o. občine Materija.

Izdatna cena je K 600. Dražba se bo vršila v občinskem uradu.

Županstvo občine Materija dne 14. sept. 1917. Župan: BUBIČ.

ZDRAVNIK Med. Dr. Karel Perničič stanuje v Trstu, ul. Giulia 76 III. n. (zravela Breherjeve pivovarne) in ordinira v ulici Carintia 39, I. od 3 do 4 pop. za nebranje, neravne in otroške bolezni (blizu cerkve sv. Antona novega.)

Kabaret-Variete MAXIM Trst - Vile Stadion 10 - Trst Odprt od 8¹/₂ zvečer naprej Ustopnina K 2

JADRANSKA BANKA

Trst, Vile Cassa di Risparmio št. 5 (Lustno poslopje)

Kapital in rezerva K 13.200.000.—

Filijalke: Dunaj Tegethostrasse 7-9, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Zadar.

Vloge na knjižice 3¹/₂%, Vloge na knjižice

od dneva vloge do dneva vzlaga. Rentni davek plačuje banka od svojega. Obrestovanje vlog na tekočem in žiroračunu po dogovoru. Akreditivi čeki in nakaznice na vsa tu- in inozemska tržišča. — Kupuje in prodaja: vrednostne papirje, rente, obilgacije, zastavna pisma, priporitete, delnice, srečke, valute, devize, promese itd. Daje predjume na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih. — Safe deposits. — Prodaja srečk razredne loterije. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzi izgubi, revizija zvebanja srečk itd. brezplačno. Stavbni kredit, rembourss krediti. — Borzna naročila. — Inkaso. — Menjalnica. — Eskompt menic. Telefoni: 1463, 1793 in 2676. Brojavi: JADRANSKA.

Uradne ure 1 od 9 do 1 popoldne

Posojilno in konsumno društvo na Opčinah

razpisuje službo gostilničarja

proti primerni kavciji. Promet gostilne je zelo obsežen, zato potrebuje izvežbane osebe moškega ali ženskega spola. Reflektanti naj pošljejo pismeno ponudbo do 30. septembra.

Vino iz malinovca v vsaki množini kupuje J. Parčina Trst, ul. dei Geisi 10 od 11—12 in od 4—5 pop.

Plaff Stroj za šivanje in vezanje, prvi nemški vzorci.

Soidel & Neumann in „Singer“ Rast & Gasser Bogata zaloga vseh potrebščin. Mehanična delavnica za vsako popraviljanje.

— Turška ustanovljena leta 1878. —

FRANCESCO BEDNAR Trst, ulica Campanile št. 19.

ZOBOZDRAVNIK Dr. J. Čermák v Trstu, ul. Poste vecchie 12, vogel ulice delle Poste. Izdiranje zobov brez bolečine. Plombiranje. UMETNI ZOBJE

Dnevnik „Edinost“ v Trstu

je izdal in založil naslednje knjige

1. »VOHUNE«. Spisal I. F. Cooper. — Cena K 1.60.
2. »TRI POVESTI GROFA LEVA TOLSTEGA«. — Cena 80 vin.
3. »KAZAKI«. Spisal L. N. Tolstoj. Poslovenil Josip Knažič. — Cena K 1.60.
4. »PRVA LJUBEZEN«. Spisal I. Sergiev Turgenev. Poslovenil dr. Gustav Gregorin. — Cena 1 K.
5. »POLJUB«. Povest iz gorskega življenja češkega ljudstva. Spisala Karolina Světa. Poslovenil R. P. — Cena 80 vin.
6. »BESEDA O SLOVANSKEM OBREDNEM JEZIKU PRI KATOL. JUGOSLOVANIJI«. (Malo odgovora na škofa Nagla poslovno pastirsko pismo v pouk slov. ljudstvu). — Cena 80 vin.
7. »IGRALEEC«. Roman iz spominov mladencina. Ruski spisal F. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K. — Cena K 1.60.
8. »JURKICA AGICEVA«. Spisal Ksaver Sandor - Ojalski. Prevel F. Orel. Cena K 2.
9. »UDOVICA«. Povest iz 18. stoletja. Napisal I. E. Tomič. Poslovenil Stefan Klavž. Cena K 1.60.
10. »JUG«. Historični roman. Spisal Prokop Chocholoušek. Poslovenil H. V. Cena K 3.
11. »VITEZ IZ RDECE HIŠE«. (Le Chevalier de Maison rouge.) Roman iz časov francoske revolucije. Spisal Aleks. Dumas star. Prevel Ferdo Perhavec. — Cena K 2.50.